

Tato stránka byla přeložena pomocí strojového překladu [Odkaz]. Strojové překlady mohou obsahovat chyby, které mohou snižovat jejich srozumitelnost a přesnost. Veřejný ochránce práv nenese žádnou odpovědnost za případné nesrovnalosti. Pokud chcete mít nejspolehlivější informace a právní jistotu, podívejte se na původní znění v angličtině (odkaz viz výše). Více informací naleznete v naší [politice týkající se jazyků a překladů](#) [Odkaz].

Rozhodnutí o tom, zda by veřejný ochránce práv mohl zjistit, jak Soudní dvůr Evropské unie řeší obavy týkající se dodržování kodexu chování členů Účetního dvora (věc 1072/2021/NH)

Rozhodnutí

Případ 1072/2021/NH - Otevřeno dne 19/07/2021 - Rozhodnutí ze dne 27/06/2022 -

Dotčený orgán Soudní dvůr Evropské unie (Další šetření není důvodné) |

Věc se týkala veřejných připomínek generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie (SDEU) k návrhu aktu EU o digitálních trzích během probíhajícího legislativního procesu. Stěžovatel, organizace na ochranu spotřebitele, byl toho názoru, že SDEU se tímto možným porušením svého kodexu chování řádně nezabýval.

Veřejný ochránce práv předložil Soudnímu dvoru EU řadu otázek. SDEU tvrdil, že veřejný ochránce práv nemá mandát k šetření stížnosti, protože se týká soudní úlohy Soudního dvora.

Názor veřejné ochránkyně práv na její mandát se lišil od stanoviska Soudního dvora Evropské unie. Vzhledem k tomu, že další šetření by však neměla smysl, veřejný ochránce práv případ uzavřel.

Skutečnosti předcházející stížnosti

1. V březnu 2021 generální advokát Soudního dvora Evropské unie (dále jen: „Soudní dvůr EU“) se zúčastnil rozhovoru s právním časopisem a vyjádřil se k návrhu aktu EU o digitálních trzích [1] , zatímco legislativní proces stále probíhá.

2. **Generální** advokáti mají stejnou hodnost jako soudci Soudního dvora [2] Jejich úlohou je zcela nezávisle vyjadřovat k věci, která před soudci projednávají projednávanou věc. Jejich názory sice nejsou závazné, ale často je následují soudci.

3. Stěžovatel je organizací občanské společnosti zastupující nezávislé spotřebitelské organizace v Evropě [3] Stěžovatel zpochybnil připomínky generálního advokáta, protože podle jeho názoru by mohly ovlivnit probíhající politická jednání probíhající v rámci legislativního procesu. Kromě toho mohou nepříznivě ovlivnit vnímání nestrannosti generálního advokáta veřejností.

4. Stěžovatel zaslal v dubnu 2021 předsedovi Soudního dvora dopis, v němž vyjádřil výše uvedené obavy. Stěžovatel se domníval, že připomínky generálního advokáta vyvolaly otázky týkající se jeho povinností jakožto člena Soudního dvora podle kodexu chování Soudního dvora [4] Stěžovatel citoval čl. 7 odst. 3 kodexu chování, který stanoví, že „*členové jednají a vyjadřují se s omezením, které jejich úřad vyžaduje*“, jakož i čl. 4 odst. 2: „*Členové nesmějí jednat nebo vyjadřovat se jakýmkoli způsobem způsobem, který nepříznivě ovlivňuje vnímání jejich nestrannosti veřejností*“.

5. Předseda Soudního dvora odpověděl, že SDEU zmocnil generálního advokáta k účasti na pohovoru a že jeho připomínky vyjádřily svůj osobní názor. Předseda vysvětlil, že členové soudnictví, tj. soudci a generální advokáti, mají právo vyjádřit své osobní názory. Měly by však při výkonu své svobody projevu projevovat zdrženlivost ve všech případech, kdy je pravděpodobné, že zpochybní autoritu a nestrannost soudnictví. V tomto ohledu předseda zdůraznil, že připomínky generálního advokáta nemají žádnou souvislost s věcí, která je v současné době projednávána před Soudním dvorem.

6. Vzhledem k nespokojenosti s odpovědí předsedy se stěžovatel obrátil na evropského veřejného ochránce práv v červnu 2021.

Mandát veřejného ochránce práv

7. Z článku 228 Smlouvy o fungování Evropské unie vyplývá, že veřejný ochránce práv se může zabývat stížnostmi týkajícími se SDEU pouze tehdy, pokud se netýkají jeho „soudní úlohy“.

8. Veřejná ochránkyně práv se domnívala, že stížnost se netýká soudních funkcí Soudního dvora EU, a zahájila šetření. V rozhodnutí bylo zohledněno, že předseda Soudního dvora ve své odpovědi stěžovateli zdůraznil, že před Soudním dvorem nebyla projednávána žádná věc, která by se týkala vznesených připomínek.

9. Veřejná ochránkyně práv požádala Soudní dvůr Evropské unie, aby na stížnost odpověděl. SDEU nesouhlasil s tím, že stížnost spadá do mandátu veřejného ochránce práv, ačkoli na stížnost odpověděl. Odpověď byla sdílena se stěžovatelem, aby shromáždila jeho připomínky. V návaznosti na to veřejná ochránkyně práv zaslala Soudnímu dvoru další dopis týkající se jejího mandátu [5] Veřejný ochránce práv obdržel druhou odpověď Účetního dvora, jakož i druhé kolo připomínek od stěžovatele. Korespondence mezi veřejným ochráncem práv a Účetním dvorem je zveřejněna na internetových stránkách veřejného ochránce práv.

Argumenty předložené veřejnému ochránci práv

Soudní dvůr EU

10. SDEU měl za to, že případ nespadá do mandátu veřejného ochránce práv. Tvrdila, že jakékoli omezení práva na svobodu projevu člena Soudního dvora podléhá určitým postupům, které jsou uplatňovány samotným soudním orgánem. Řízení jako taková jsou výrazem nezávislosti soudnictví, která vyžaduje, aby dotyčný soud vykonával své funkce zcela autonomně. SDEU se rovněž domníval, že za porušení nestranných a diskrečních povinností tohoto člena lze považovat pouze připomínky vznesené členem Soudního dvora, které ovlivňují jeho schopnost přispívat k procesu soudního rozhodování. V tomto případě tomu tak nebylo.

11. V návaznosti na žádost veřejné ochránkyně práv o vysvětlení SDEU dále vysvětlil, že kodex chování musí být vykládán s ohledem na sledované souvislosti a cíle. Povinnosti nestrannosti a diskreční pravomoci vymezené v člancích 4 a 7 kodexu chování slouží konkrétnímu účelu: aby byla zajištěna účinná právní ochrana, to znamená zaručit spravedlivý proces. SDEU uvedl, že účelem těchto povinností je konkrétně chránit soudní řízení před nepřiměřenými zásahy, a nikoli před jinými vnějšími procesy, jako jsou politická jednání.

12. Soudní dvůr EU rovněž objasnil, že soudci posoudí, zda poslanec neporušil kodex chování. Toto posouzení je tedy součástí soudní úlohy Soudního dvora Evropské unie a, jak uvedl Soudní dvůr, mimo mandát veřejného ochránce práv.

Stěžovatelem

13. Stěžovatel nesouhlasil s posouzením Soudního dvora, že člen Soudního dvora by porušil své povinnosti nestrannosti a diskreční pravomoci pouze v případě, že by mohl ovlivnit proces soudního rozhodování. Stěžovatel tvrdil, že odpověď Soudního dvora EU se nezabývala potenciálním dopadem, který by připomínky generálních advokátů mohly ovlivnit legislativní proces, a tudíž oslabit zásadu dělby moci. Smlouva nepřiznává Soudnímu dvoru EU žádnou úlohu v procesu přijímání právních předpisů EU.

14. Stěžovatel dále tvrdil, že povinnosti vyplývající z kodexu chování (čl. 7 odst. 3 a čl. 4 odst. 2) by měly vyžadovat, aby se všichni členové Účetního dvora zdrželi vyjadřování názorů, které by mohly zasahovat do legislativního procesu EU nebo jej nepatřičně ovlivnit. Pokud by tento výklad nebyl v duchu kodexu chování, stěžovatel zpochybnil účinnost ustanovení kodexu, aby se předešlo situacím, které nastaly v projednávané věci. Pokud by tomu tak skutečně bylo, proč by se kodex chování vztahoval i na bývalé členy Účetního dvora, kteří již nejsou zapojeni do procesu soudního rozhodování?

15. Podle názoru stěžovatele nebylo dostatečné, aby Soudní dvůr EU zamítl otázku

neoprávněného ovlivňování legislativního procesu EU a rozdělení pravomocí mezi orgány EU jako pouhý „vnější proces“. Legislativní procesy EU jsou podle stěžovatele nedílnou součástí fungování EU.

16. Stěžovatel trval na tom, že veřejný ochránce práv má pravomoc její stížnost prošetřit, protože se netýká případu před Soudním dvorem EU, který jednal v rámci své soudní funkce. Stěžovatel požádal veřejnou ochránkyni práv, aby Soudnímu dvoru Evropské unie doporučila, aby kodex chování výslovně stanovil, že povinnosti nestrannosti a diskreční pravomoci vyžadují, aby se poslanci zdrželi prohlášení, která by mohla ovlivnit legislativní proces EU.

Hodnocení veřejného ochránce práv

17. Veřejný ochránce práv nemá v úmyslu zasahovat do nezávislosti soudnictví, která je základním kamenem Unie postavené na právním státu. Ze Smlouvy jasně vyplývá, že Soudní dvůr Evropské unie jedná v rámci své soudní funkce mimo mandát veřejného ochránce práv.

18. Veřejná ochránkyně práv vítá skutečnost, že Soudní dvůr Evropské unie odpověděl na opodstatněnost stížnosti, přestože se domníval, že stížnost nespadá do mandátu veřejného ochránce práv.

19. Veřejná ochránkyně práv chápe argument Soudního dvora, že jeho kodex chování je navržen tak, aby zabránil jakémukoli neoprávněnému vlivu některého z jeho členů na soudní řízení. Souhlasí však se stěžovatelkou, že tento názor je spíše restriktivní, neboť nezohledňuje potenciální vliv, který by člen Soudního dvora mohl mít na jiné procesy, jako je legislativní rozhodovací proces na úrovni EU.

20. Veřejná ochránkyně práv konstatuje, že ve stejném měsíci, kdy nastaly skutkové okolnosti projednávané věci, se generální advokát zúčastnil on-line akce týkající se duševního vlastnictví ve zdravotnictví. V listopadu 2021 se rovněž zúčastnil další akce týkající se aktu o digitálních trzích, kterou uspořádal italský think tank.

21. Otázkou je, zda kodex chování, zejména pokud stanoví zásady nestrannosti a diskreční pravomoci členů Soudního dvora, je nedílnou součástí soudní činnosti Soudního dvora, nebo spíše správním dokumentem, který stanoví deontologické povinnosti poslanců i v případě, že jednají mimo soudní síň. Zdá se, že znění kodexu naznačuje posledně uvedené znění. Zdá se, že rozsudek Tribunálu z roku 2019 rovněž podporuje názor, že účelem kodexu chování není stanovit pravidla týkající se soudní činnosti Soudního dvora. [6] Stejný rozsudek však dospěl k závěru, že kodex chování nelze kvalifikovat ani jako akt soudní povahy, ani za akt výlučně správní povahy [7] .

22. Názor veřejné ochránkyně práv na její mandát se liší od názoru Soudního dvora Evropské unie. Domnívá se, že kodex chování je „hybridním“ nástrojem: vztahuje se na deontologické povinnosti členů Účetního dvora, a to jak v případě, že jednají v rámci své soudní funkce, tak v případech, kdy jejich jednání může mít dopad na jiné (mimosoudní) procesy. V opačném

případě by se kodex nevztahoval na bývalé poslance, protože již nemohou jednat v soudní funkci. V projednávané věci SDEU tvrdil, že připomínky generálního advokáta neovlivnily jeho schopnost přispívat k procesu soudního rozhodování. Jako takové by měly spadat do oblasti mimosoudních řízení, na něž se vztahuje kodex chování. Případ by proto měl spadat do mandátu veřejného ochránce práv.

23. SDEU však jasně uvedl, že neuznává pravomoc veřejného ochránce práv vyšetřovat tuto věc. Ačkoli je nanejvýš důležité, aby byl kodex chování dodržován a aby Soudní dvůr EU zůstal v tomto ohledu ostražitý, veřejná ochránkyně práv se domnívá, že s ohledem na postoj Soudního dvora EU nemá smysl pokračovat v šetření.

24. V této souvislosti veřejný ochránce práv případ uzavře bez dalších kroků.

Závěr

Veřejná ochránkyně práv tento případ uzavírá s následujícím závěrem:

Žádné další kroky nejsou oprávněné.

Stěžovatel a SDEU budou o tomto rozhodnutí informováni .

Emily O'Reillyová evropská veřejná ochránkyně práv

Štrasburk, 27. června 2022

[1] Evropská komise navrhla v prosinci 2020 akt o digitálních trzích s cílem regulovat „strážce“ internetu; jedná se o velké online platformy s dominantním postavením na trhu. Více informací naleznete na

<https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-markets-act-ensuring-fair-and-op>
. [Odkaz]

[2] Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „orgán“) je rozdělen do dvou soudů: soudní dvůr a Tribunál. Soudní dvůr se zabývá žádostmi o rozhodnutí o předběžné otázce podaných vnitrostátními soudy, některými žalobami na neplatnost a kasačními opravnými prostředky, zatímco Tribunál rozhoduje o žalobách na neplatnost podaných jednotlivci, společnostmi a v některých případech vládami EU (obvykle v oblasti práva hospodářské soutěže, státní podpory, obchodu, zemědělství, ochranných známek a personálních otázek EU). Generální advokáti působí pouze u Soudního dvora, nikoli u Tribunálu.

[3] „BEUC, Evropská organizace spotřebitelů“. Zkratka znamená „*Bureau Européen des Unions*

de Consommateurs“ . Pro více informací: <https://www.beuc.eu/> [Odkaz]

[4] Cílem kodexu chování poslanců a bývalých členů Soudního dvora Evropské unie (2016/C 483/01), který byl přijat dne 23. prosince 2016, je vyjasnit etické a deontologické normy, kterým členové a bývalí členové Účetního dvora podléhají. Je k dispozici zde:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:483:FULL&from=FR>

[Odkaz] Účetní dvůr svůj kodex chování aktualizoval v září 2021.

[5] Veřejná ochránkyně práv mimo jiné konstatovala, že Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) v minulosti vyšetřoval případ týkající se dodržování kodexu chování.

[6] Viz rozsudek Tribunálu ze dne 20. září 2019, *Franklin Dehousse* [Odkaz]v. *Soudní dvůr Evropské unie*, věc T-433/17, zejména bod 82: „*Tento kodex chování svým pojetím a obsahem nemá za cíl ani částečně stanovit pravidla upravující soudní činnost tohoto orgánu*“ a bod 86: „*tento kodex chování se, stricto sensu, netýká výkonu soudních funkcí*“.

[7] Bod 90 výše uvedeného rozsudku.